

A NÉPRAJZ – KULTURÁLIS ANTROPOLÓGIA TANSZÉK AKTUÁLIS HÍREI

**Dmitrij Anatoljevics Funk tiszteletbeli doktorrá avatása,
2021. november 4.**

2021. november 4-én avatta a Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék és a Kar felterjesztése alapján Dmitrij Anatoljevics Funkot tiszteletbeli doktorrá (*Doctor Honoris Causa*) a Pécsi Tudományegyetem.

Dmitrij Anatoljevics Funk (szül. 1962., Kemerovó, Oroszország) néprajzkutató, kulturális antropológus jelenleg az Orosz Tudományos Akadémia Antropológiai és Néprajztudományi Intézetének igazgatója. Az oroszországi néprajztudományi élet kiemelkedő tekintélyű, meghatározó személyisége, aki mind tudományos, mind intézményvezetői karrierje révén motorja volt az oroszországi kutatások megújításnak, a nemzetközi kutatások fő sodrába vonásának.

Érdeklődésének fókuszában mindenkor az úgynevezett szibériai kislélekszámú őslakos népek kultúrájának vizsgálata állt. Kandidátusi disszertációját a teleutok 19-20. századi kultúrájának leírásával, akadémiai doktori címét pedig a *Nyugat-Szibéria déli részén élő töröknyelvű népek samanizmusa és epikus hagyománya* című disszertációjával szerezte meg. Ez a téma (területileg Délnyugat-Szibéria, tematikusan az epikus folklór) egész karrierje során megmaradt központi érdeklődésének. Műveiben érzékenyen elemezte – elsősorban a Szovjetunió keretei között – a modern kor kihívásainak hatására végbemenő változásokat a tradicionális kultúrában, illetve külön figyelemmel volt a nemzetiségi elit tudatos kultúraalakító hatására, etnopolitikájára is. Emellett a szibériai élet számtalan olyan területét vizsgálta, amelyek a hagyományos orosz néprajztudomány felfogása szerint nem számítottak klasszikus kutatási témának, ezáltal jelentős szerepet játszott az oroszországi kutatások modernizálásában. Így úttörő kutatásokat végzett a posztsovjet Oroszország társadalmi és gazdasági változásainak

Dmitrij Anatoljevics Funk pécsi előadása, 2015. november 25.

területén, ahol különös figyelemmel volt a szibériai mindennapokat meghatározó kőolaj- és szénbányászat működésére és kapcsolatrendszerére, az úgynevezett „erőforrás-átok” helyi mechanizmusaira. A társadalomszerkezet és az etnicitás különböző módozatai mellett az elsők között tette központi kutatási témává a szibériai városi lakosságot, illetve a város és a vidék (tajga, tundra) kapcsolatrendszerét is, amivel gyökeresen megváltoztatta az addig szinte csak vidék- és őslakos-központú oroszországi Szibéria-kutatásokat. Ebben a témakörben maradvány fontos kutatásai voltak a munkamigráció, az úgynevezett „szibériai olvasztótégely” működésére vonatkozóan.

Dmitrij Anatoljevics Funk professzornak kiemelkedő szerepe van az oroszországi Szibéria-kutatások, illetve mára már általában a néprajztudomány, a kulturális antropológiai intézményi életének megreformálásában. Az Orosz Tudományos Akadémia Antropológiai és Néprajztudományi Osztályának vezetője volt 1995 és 2003 között, ám az intézménnyel ezután is szoros kapcsolatban maradt, amit az is bizonyít, hogy 2019-ben az egész Antropológiai és Néprajztudományi Intézet vezetőjévé is kinevezték. Az oktatásban is aktív szerepet játszik:

2013 és 2020 között a Moszkvai Lomonoszov Állami Egyetem Néprajztudományi Tanszékét vezette. Számos nemzetközileg magasán jegyzett orosz, illetve angol nyelvű folyóirat alapítója, főszerkesztője, szerkesztőbizottsági tagja, nemzetközi konferenciák és konferenciasorozatok alapítója és szervezője. Oroszországi és nemzetközi pályázatok nyertese, vezetője, melyek közül kiemelkedik az *Ember a változó világban. Az identitás és a társadalmi adaptáció problémái a múltban és a jelenben* című úgynevezett megaprojektje, amelynek tudományos célja mellett az a gyakorlati eredménye is megvolt, hogy a nemzetközi gyakorlatok ismeretében, a hazai humánerőforrásra támaszkodva Oroszországban először alapítson kulturális antropológiai tanszékét. A projekt központja Tomszk volt, ahol Funk professzor vezetésével 2015-ben akkreditálták az „antropológia és etnológia” BA és MA szakot, 2017-ben pedig a „szociálanropológia” és a „migrációkutatás” MA szakokat, illetve 2017-ben megalapították az Antropológia és Etológia Tanszékét.

Dmitrij Anatoljevics Funk professzor évtizedek óta szoros kapcsolatot ápol a magyarországi tudományos élettel. Már az Orosz Tudományos Akadémia Antropológiai és Néprajztudomá-

nyi Osztályának vezetőjeként sokat tett azért, hogy magyarországi Szibéria-kutatók kutatási lehetőséget, engedélyt kapjanak. A PTE BTK Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszékével különösen gyümölcsözők a kapcsolatai. 2009 tavaszán részt vett a tanszék Marie Curie pályázatában (*From Hungarian Ethnography to European Ethnology and Cultural Anthropology*), amelynek keretében 2 kurzust is tartott: *Dél-Szibéria őslakos népei: etnohistoria, kultúra és a változások dinamikája*, illetve *Bevezetés a török epikus tradícióba*. Ezután 2015. november 25-én tartott előadást (*Institutions, Names, and Research Trends in Contemporary Anthropology of Siberia: Is There Anything New?*) a *Fondation de la Maison des Sciences de l’Homme*, Párizs és a PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola Néprajz - Kulturális Antropológia Doktori Programja közös szervezésében rendezett *Main currents and influential approaches in anthropology today* című előadássorozatban. Dmitrij Anatoljevics Funk híd szerepet tölt be a hazai, azon belül is a pécsi és az oroszországi néprajztudomány között: rendszeresen jelenik meg kiadványokban magyarul, illetve jelentet meg magyar publikációkat oroszul.

Nagy Zoltán

Néprajz - Kulturális Antropológia Tanszék

A TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET BESZÁMOLÓJA

Események:

2021. szeptember 24-én Bebesi György egyetemi docens, az Újkortörténeti Tanszék helyettes vezetője nagyszámú érdeklődő előtt tartott előadást a *Kutatók Éjszakája* programsorozat keretében az 1848/49-es szabadságharc leverésében játszott orosz katonai és politikai szerepről.

2021. október 20-án Magyarország bécsi nagykövetségén mutatták be a *Die Bischöfe der Donaumonarchie, 1804-1918. Ein amtsbiographisches Lexikon* című kötetet, amelyben intézetünk oktatói közül Bánkuti Gábor, Csibi Norbert, Forgó András és Gózszy Zoltán publikáltak szócikkeket. Az eseményen intézetünket a szer-

kesztőbizottság tagjaként Forgó András képviselte.

2021. november 5-én került sor Budapesten a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetében az *Egyházi társadalom Magyarországon* című könyvsorozat bemutatójára. Az eddig megjelent négy kötet szerkesztésében ugyancsak Bánkuti Gábor, Csibi Norbert, Forgó András és Gózszy Zoltán vett részt, akik az eseményen is képviselték intézetünket.

2021. november 24-én Végh Ferenc a szekszárdi Wosinsky Mór Megyei Múzeumban az *Erődök, várostromok* sorozatban *Eger várának 1552. évi sikertelen ostromáról* tartott előadást.